

Minulost

Opustíme-li tedy falešnou, předsudečnou představu, že „minulost je to jediné, co se v tomto světě nemění“ (jinak také: „co se stalo, nemůže se odestát“: tato představa je nerozlučně spjata s předsudky tzv. pozitivismu, který zejména mezi historiky stále ještě silně přežívá), musíme připustit, že minulost podléhá proměně tak, jako vůbec všechno. V tomto světě, v němž žijeme, není nic, co by se neměnilo. Bohužel jsou mnozí nakloněni to nesprávně chápat ve smyslu relativismu a subjektivismu. Z toho, že všechno to, co pominulo a stalo se tak minulostí (pokud na to někdo navázal nebo něco navázalo), vůbec nevyplývá, že si svou minulost můžeme vytvářet libovolně s svévolně jakkoli. Nesmíme se však domnívat, že tu ona minulost prostě „leží“ tak, jak se kdysi odehrála, a že ji můžeme prostě jen konstatovat. To, co máme z minulosti vskutku k dispozici, je pouze to, že přetrvalo (nějakým typem setrvačnosti) do naší přítomnosti. Pouze na základě toho, co je nám přítomno, můžeme rozpoznat, co předcházelo, co se odehrálo kdysi. A čím méně takových reliktních minulosti máme k dispozici, tím obtížnější je rekonstrukce toho, co se kdysi v minulosti stalo. Naproti tomu tam, kde takových reliktních (např. archivních dokumentů) máme hodně, je rekonstrukce ne snad snadnější, ale spíše možná a při jisté odpovědnosti z naší strany také spolehlivější, tj. méně libovolná.

(Praha, 970215-2.)